

1 | 2025

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

KOLOZSVÁR | 1888–1948/1990. | 35. (95.) ÉVF.
1. SZÁM | 2025. JANUÁR | ÁRA: 6 LEJ

TARTALOM

Kedves Olvasó! | 3
 Szabó Adél Júlia: Új hittel | 4
 Reviczky Gyula: Miatyánk | 5
 Szombatfalvi Csongor: Igaz felebarát | 6
 Szakál Anna: Egy könyvgyűjtő falusi unitárius lelkész | 8
 „Csak jó emberekkel lehet jó irányba haladni” | 12
 Szakács György: Pál Tamás visszaemlékezései | 14
 Farkas Wellmann Éva: Unus est Deus | 15
 Farkas Wellmann Éva: Dávid Ferenc utolsó éjszakája | 15
 Laczkó Vass Róbert: Sikátor | 16
 Petrőczy Éva: Csak nézte Luther... | 16
 Petrőczy Éva: Giles Corey könyörög a köveknek | 17
 Demeter Dorottya: Csupa ábránd és mese? | 18
 Kiss Dénes: „Kapuőrök vagyunk, csak a kapu mellől hiányzik már a kerítés” | 20
 Közlemény a Gondviselés Segélyszervezet tisztújító közgyűléséről | 22
 Dimény Csilla Júlia: Újévi köszöntő | 23
 Széles László: Újévi egyletlevel, 2025 | 24
 Egyházunk hírei | 26
 Barangoló Isten országában | 30
 Rejtvény | 31

LAPSZÁMUNK SZERZŐI

Demeter Dorottya egyetemi hallgató (Kolozsvar-Székelyderzs), **Farkas Wellmann Éva** költő (Békéscsaba), **Kiss Dénes** szociológus (Kolozsvar), **Laczkó Vass Róbert** költő (Kolozsvar), **Petrőczy Éva** költő (Budapest), **RácZ Norbert Zsolt** lelkész (Kolozsvar), **Szabó Adél Júlia** lelkész (Kálnok), **Szakács György** lelkész (Marosvásárhely), **Szakál Anna** tudományos munkatárs HUN-REN BTK Néprajztudományi Intézet (Budapest), **Szombatfalvi Csongor** lelkész (Désfalva)

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a **Magyar Unitárius Egyház**, Kolozsvar
 Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)
 Megbízott főszerkesztő: **Koppándi Júlia**
 Megbízott szerkesztő: **dr. Berki Tímea**
 Szerkesztőbizottság: **Dimény Csilla Júlia** (Nők világa), **Bálint Róbert Zoltán** (Egyház és társadalom), **Ferencz Csaba-Levente** (Rejtvény), **KoncZ Attila** (Kultúra), **Koppándi Júlia** médiareferens (A hónap kérdése, Egyházi

hírek, Én is unitárius vagyok), **Mátéfi Tímea** (Lelki élet), **Mikó Ferenc** (Bibliamagyarázat), **Széles László** (Ifjúsági oldal), **Pap Zoltán** (fotó), **dr. Sándor Krisztina** (Portré), **Szabó Előd** (Egyháztörténet), **Székely Andrea** (Szeretetszolgálat), **Szombatfalvi Etelka** (Gyermekoldal)
 Tördelés: **Virág Péter**. Olvasószerkesztő: **Dénes Gabriella**
 Nyomtatás: **Misztótfalusi Kis Miklós Református Sajtóközpont**

Postacím: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9
 Telefon: 0264 593 236. E-mail: kozlony@unitarius.org
 Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület**, tel.: 0740 937 116.
 A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhoz előtti hónap 15-e.
 ISSN 1220-8418

Támogatók:

Kedves Olvasó!

Éjféli harangszó, csillagszóró, pezsgőbontás, pohárköszöntő, jókívánságok, fogadalmak lendítenek át az új esztendőbe. A terített asztalon lencse, disznósült, töltött tojás ígér szerencsét. Aztán tovatűnik az ünnep, a varázslat, és a januári reggelek alig különböznek a decemberiektől.

Most tél van, és csend, talán hó és... elkezdődik valami új, ami iránt nem maradhatunk közömbösek. Eredjünk ábrándjaink, reményteljes vállalásaink nyomába, kötelezzenek ígéreteink azok betartására, hiszen küldetésünk van ezen a földön. Mindannyian apró fogaskerekeként kapcsolódunk a nagy szerkezethez, amit emberiségnek, élővilágnak nevezünk, és amelynek működéséhez nélkülözhetetlen szükség van ránk.

Egyházunkban a 2025-ös esztendő a küldetés éve. Ennek küszöbén vessünk számot azzal is, hogy mi a mi küldetésünk a pusztá léten túl? Miért érdemes nap mint nap felébrednünk álmainkból és folytatnunk azt, amit tegnap abbahagytunk, vagy valami újat elkezdenünk, legyen az munka, félbemaradt feladat, elvarratlan szál, magunkba fojtott érzelem, megszakított kapcsolat, kiút valamiből, menekülés, előrelépés, új ötlet, vállalás. Érdemes és szükséges, mert küldetésünk van családukkal szemben a kenyérkereseten túl, embertársainkkal, közösségünkkel szemben a formaságokon túl, egyházunkkal szemben a templomlátogatáson túl, Istennel szemben a megszólításán túl.

Találjunk rá belső hangunkra, mert az buzdító, ösztönző és lelkesítő erő. Találjunk rá saját utunkra és járjuk azt be decemberig, hogy jövő ilyenkor, amikor ismét számot vetünk, és új reményekkel lépjük át az esztendő küszöbét, nyugtázhassuk, hogy beteljesedett, megvalósult, sikerült!

| BERKI TÍMEA

„...a testvérszeretethben legyetek egymás iránt gyengédek, a tiszteletadásban egymást megelőzők, a szolgálatkészségben fáradhatatlanok, a Lélekben buzgók: az Úrnak szolgáljatok.”

(Róm 12,10–11)

Új hittel

SZABÓ ADÉL JÚLIA

*Bánat
és öröm
ölelkezéséből
születik
az új esztendő
bennem.*

*„Bizony, bizony mondom
néktek: ha a földre esett
gabonamag el nem hal,
csak egymaga marad, ha
pedig elhal, sok gyümölcsöt
terem.” (Jn 12,24)*

Az emberi élet rendjét fogalmazza meg, sűríti egyetlen gondolatba a fenti bibliai vers, amely az új esztendőben megszólít.

Minden esztendő küszöbén mindig valamiféle rettenet kerít hatalmába. Mint amikor egy magas hegycsúcson állva tele van a lelked gyönyörűséggel, ünnepi magasztossággal, hálaadással, de ha letekintesz a mélybe, szédülés és remegés fog el. Ilyenkor azt kérdezed magadtól a hegyszirten állva: hogyan is tudtam ide feljönni? Honnan volt ekkora hitem, bátorságom, erőm, lélekjelenlétem? Aztán hirtelen egy újabb érzés suhan át szíveden a mélybe tekintve.

Milyen parányi, milyen törékeny, milyen védetlen a lélek, és mégis sokszor szirtek és mélységek fölött a legnagyobb láthatatlan erő. Ilyenkor kimondatlanul érzed, hogy a létezés maga a csoda.

Minden új év kezdete a harangzúgásban ezt az érzést, ezt a rettenettel telített, hangos szívverést, és igen, leírom, a gyászt és az újrakezdést megtisztító erős érzést hozza elélem. Valami végérvényesen eltűnőben, és valami születőben van.

Bánat és öröm ölelkezéséből születik az új esztendő bennem. Nem szeretem az újat, de megszokom. Körbevesznek a régi tárgyak, a régi emlékek és az új imák. Lábam alatt a kálnoki agyagos sár recseg. És hiába itt az újesztendő, én is, mint oly sokan, a régi úton megyek tovább, mert a járt utat a járatlanért soha el ne hagyod. Milyen sokszor hallottam ezt otthon, a szülőfalumban. Vannak dolgok, melyek egy életre beleivódnak az ember gondolatvilágába. Gondolatban kiválasztom az új magokat, a régi termésből szedetteket, és ha behunyam a szemem, kezem máris lendül. Megbocsátok az ellenem vétkezőnek. Felállok, ha térdre estem. Letörölöm a nehéz napok keserű könnyeit. Újrakezdem. Kisimítom a ráncot a homlokomon.

Lánc, lánc.., énekelem lányomnak, és unos-un-talan mondom a fiamnak, hogy ne menjen le a nap a te haragoddal. Az úton az agyagos sárban járva pedig mondom a reményt panaszos falus feleimnek, hogy majd ezen is túlleszünk. És hiszem csukott és nyitott szemmel egyaránt a Balázs Ferenc sorait: „Tudjátok meg mind, én itt meg nem haltam, egy falu sara engem le nem nyugózott. Én csak elvettem magam egy picinyke helyre, oda bújtam a rög alá, hadd lám, kikelek-e, lesz-e rajtam virág, termék-e gyümölcsöt.”

Ez új esztendőben is el kell vetned magad, és mindörökké ezt kell tenned. Különben csak magad maradsz a féltésben, magad maradsz a magányban, magad maradsz a kiürült és kihűlt szereteteddel... Vesd el magad! Add magad tisztán és őszintén, sallang nélkül, úgy, ahogyan vagy Istened előtt is! Vesd el magad! Ne félj, ne félts, ne fukarkodj, ne restellj! Ne félj! A mélység és magasság benned van. Újjáteremt a lét. Nem tékozol soha az, kinek szívéből ered a mag.

Reviczky Gyula

Miatyánk

Megjegyzés: unitárius énekeskönyvünkben ez az *Urunk, Atyánk az ég lakója* (305.) kezdetű ének.

Urunk, atyánk, az ég lakója;
A csillagoknak alkotója,
Ki fenntartod mindenütt a rendet;
Dicsőség a te nagy nevednek!

Az igazak, jók, akik élnek,
Mindenha csak benned remélnek.
Te vagy az ő buzgó imájok:
Óh, jőjjön el a te országod!

Erős vagy, jó vagy, bölcs, igaz vagy;
Belátásod mindent igazgat.
Adsz örömet, csapást, kegyelmet:
A te akaratod legyen meg!

Panasz sosem jön ajakunkra;
Csak te ne hagyj soha magunkra.
S ki élni engedsz, add nekünk meg
Ma s mindennap a kenyereinket.

S ha büntől (hisz' gyöngék vagyunk mi!)
Nem bírunk néha szabadulni;
Bár a fenyítés téged illet:
Bocsásd meg a mi vétkeinket!

S mivel gyöngék vagyunk a jóra:
Legyen hát vétkeink adója,
Hogy amidőn felebarátunk
Bánt, neki szívből megbocsátunk.

Száz fájdalomnak, száz veszélynek
Vakon megy itt a test s a lélek.
De mi fogjuk kerülni mindet,
Csak meg ne kísérts soha minket.

Miatyánk! Büntess, hogyha kell, de
Taníts imára, türelemre.
S ki örök, égi dicsben állsz fenn:
Óh, ments meg a gonosztul. Ámen!

Bibliamagyarázat az irgalmas szamaritánus példázatáról (Lk 10,30–35)

Igaz felebarát

SZOMBATFALVI CSONGOR

A felebarát fogalma nem kizorító lesz, hanem befogadó.

A példázat szerint a 30. versben Jeruzsálem és Jerikó közötti országúton ment egy ember, akinek sem nevét, sem foglalkozását, sem úti célját nem tudjuk. Valószínű, zsidó lehetett, talán kereskedő. Ez az ember útközben rablók kezébe esett, akik körülfojták, ütlegelték, kifosztották, félholtan otthagyták, élet és halál közötti állapotban.

A 31. és 32. versben olvassuk, hogy egy pap és egy lévita ment azon az úton, de amikor meglátták a félholtra vert embert, elkerülték. Valószínű, hogy a pap és a lévita a jeruzsálemi templom szolgálatából tért haza Jerikó városába, de azt is feltételezhetjük, hogy az akkori szokás szerint a jerikói papok és lévíták a Jeruzsálemben lakó szolgatársaiknak élelmet vittek, és most hazafele tartottak.

Nem tudjuk, hogy Jézus miért is választott egy papot és egy lévítát az emberi szívtelenség szemléltetésére. Lévi fiainak, a papoknak és a lévítáknak kiválasztottságuk és kultuszi szolgálatuk folytán sajátosan megkülönböztetett helyzetük volt, pártfogoltak és kitüntettek voltak. Azt is mondhatjuk, hogy a szamaritánusok kontrasztfiguráit testesítették meg. Mindketten látták a félholtra vert embert, de elkerülték. Csak feltételezhetjük, hogy miért nem segítettek. Mózes 3. könyve 21. részének 1–4-ig terjedő verseiben Isten elrendeli, hogy a papok ne érintsenek holttestet, mert tisztátalanokká válnak, kivéve, ha legközelebbi rokonuk hal meg. Jézus

korában a szadduceusok úgy vélték, hogy a törvény minden mondatát be kell tartani, a farizeusok egypár szükségletet jelöltek meg, felmentve a papokat e tilalom alól.

Nem tudjuk azt, hogy a történetben szereplő pap a szadduceusok közé tartozott volna, de azt tudjuk, hogy a törvény a lévítákra nem vonatkozott. Ahogy azt már említettem, a pap és feltételezetten a lévita is a templomi szolgálat elvégzése után tért haza, mintegy eleget téve hivatali kötelességének, és semmilyen vallási kötelezettséget nem érzett arra nézve, hogy a megvert és kifosztott félholton segítsen és életben tartsa. Feltételezhetjük azt is, hogy azért mentek olyan gyorsan tovább, mert féltek, hogy őket is megtámadják a rablók. És persze tisztában kell lennünk azzal is, hogy Jézus az evangéliumok bizonyossága szerint többször is ítéletet mond a hivatalosok fölött (pap, lévita) és a választottakkal, azaz a szamaritánusokkal állítja szembe őket. Ez az ellentét éppen Lukács evangéliumában érzékelhető a legjobban.

A 33. versben a pap és a lévita után következnie kellett volna egy zsidónak, annak megfelelően, hogy az istentiszteleten az írásokból először egy pap, utána egy lévita, végül egy nem kultuszi személy olvasott fel. A következő azonban, aki arra jött, egy szamaritánus volt, aki a zsidók szemében semmilyen rangsorban nem kapott helyet. A faj, nyelv, vallás, település szerint ők kívülállók voltak, köztük és a zsidók között nemcsak különbség volt, hanem lebonthatatlan fal, melynek egy téglája a felebarát fogalma volt. Jézus azért választja harmadik személynek a szamaritánust, és azért vezeti a félholtra vert ember felé, mert kettejük között csak egyetlen hasonlóság volt, az, hogy mindketten emberek voltak. Így a felebarát fogalma nem kizorító lesz, hanem befogadó és minden ember felé mozgósítható.

A példázat leírása nagyon jól bemutatja a rég fennálló ellenségeskedést a zsidók és a szamaritánusok között. Nem tudjuk, hogy a történetben a szamaritánus kereskedő lett volna, akinél bor, olaj volt, s akinek igazán kellett volna félnie a

rablóktól, vagy egyszerű ember volt, aki akkor az éppen nála levő eszközöket használta fel, hogy segítsen embertársán. A szamaritánus meglátta a félholtan fekvő embert, ahogyan azt meglátta előtte a pap és a lévita is, de ellentétben velük, nem kikerülte, hanem megszánta azt. A szamaritánus a mindenféle törvénytisztelet és megfontolás előtt belső megindultság szerint cselekszik. Nem azért, hogy betöltse a törvényt, hanem csak egyszerűen cselekszik, s ezzel, ha nem tudatosan is, de betölti azt. Az ő esetében a szeretet ketős parancsolata nem ok, hanem okozat.

A Jeruzsálemből Jerikóba vezető út

A 34. versben már azt olvassuk, hogy hogyan is ápolta a megsebesült embert. A példázatban Jézus nem beszél, nem mondja ki nyíltan a főtémát, a szeretetet, hanem a cselekedetek kis mozzanataival szemlélteti. Ahhoz képest, hogy a szamaritánus nem orvos, a sebesültkezelése szakszerű. Nem valószínű, hogy a szamaritánusnál volt megfelelő kötszer, de keresett valamiféle rongyot, mellyel beköthette a sebeket, az olajat pedig a seb lágyítására használta, ahogy azt akkoriban szokták, a bor pedig a seb kimosására volt alkalmas, mivel ott, ahol nem volt víz, s ez ilyen hely volt, borral mosták ki a sebet, tehát fertőtlenítésként is használt. A következő mozzanat az volt, hogy felrakta saját állatára, tehát átadta helyét, átvitt értelemben jobban szerette embertársát, mint magát. Majd elvitte egy fogadóba, ahol tovább ápolta, gondoskodott róla, s ahol az utókezelést el lehetett végezni.

A 35. versben olvassuk, hogy a szamaritánus másnap továbbmegy, hátrahagyva a fogadós-
nak, hogy gondoskodják a betegről, pénz fejé-

ben. Otthagyhatta volna, hiszen ő mindent megtett, ami tőle telhetett, a megvert embert biztonságba vitte, de mégsem ad túl azon, akiről úgy érzi, hogy reá van bízva. A fogadósnek két dénárt ad, ami két napszámnyi pénzt jelent, s megígéri, hogyha még kell rá költeni, azt majd visszafizeti neki. Jézus a szamaritánus magatartásával mutatja be, milyen a felebaráti, kötöttségek nélküli, azaz határtalanul működő szeretet: anyagiakat áldoz (bor, olaj, két dénár), időt szán embertársára, lemond a kényelemről (átadja helyét, és gyalog megy tovább), és minde-
nekfelett leleményes, mert felfedezi és kihasználja az adott lehetőségeket.

A példázat megkérdőjelezi azt a negatív véleményt, hogy a szamáriaiakat el kell ítélni, és úgymond védelmébe is veszi őket. Egy szamaritánus segít egy olyan személyen, aki valószínűleg zsidó volt, s akit megtámadtak, és halálra vertek, és akit a bevett vallás két képviselője magára hagyott. A szamaritánus átlép egy szociális és vallási határt azzal, hogy odamegy rajta segíteni. Jézus hallgatósága, mely zsidókból állott ebben a helyzetben, a történetet az áldozat szemszögéből látta, a történet pedig arra buzdította őket, hogy felebarátként lehet tekinteni arra is, aki más etnikai csoportból származik. Egy másik szociális világnézet kialakulásának lehetősége körvonalazódott a hallgatóság számára. A Jézus-szeminárium ezt a részt, a példázatot piros színnel jelöli, ami azt jelenti, hogy ezt megkérdőjelezhetetlenül Jézus mondta, vagy legalábbis ilyesmit biztos mondott.

*Az igaz felebarát tehát
szívből cselekszik. Az
igaz felebarát segít. Az
igaz felebarát nem nézi
a különbségeket, hanem
egyenlő félként tekint
mindenkire. Az igaz fe-
lebarát szeret és jót tesz
embertársával. Te igaz
felebarát vagy?*

Tudhatjuk-e vajon, hogy milyen lehetett a 19. század közepén egy falusi unitárius lelkész műveltsége, tudásszomja, és mennyire tudta kielégíteni a könyv- és kéziratgyűjtésre, intellektuális párbeszédre való igényét? Mik lehetnek azok a források, amelyekből ilyen kérdésekre választ kaphatunk?

Egy könyvgyűjtő falusi unitárius lelkész

SZAKÁL ANNA*

*„Könyvtárát,
könyveit
mindenkinek
jól esmerte...”*

Jánosfalvi Sándor István (Lókod, 1804 – Homoródjánosfalva, 1879) azon erdélyi lelkészek közé tartozott, akit a kortársi visszaemlékezés szerint ritkán lehetett könyvek nélkül látni: bármerre ment „zsebei, hónalja, keszkenője, nem ritkán még egy tarisznya is” tele volt rakva könyvekkel. Vette, szerezte, cserélte, gyűjtötte a könyveket, a korban nem is emlegették másként, csak „könyves Pista”-ként, „könyves pap”-ként. A könyvgyűjtés az életében nem egyszerű szenvedély volt, a leírások szerint megszállottan építette könyvtárát homoródjánosfalvi házában, folyamatosan kutatva fel hozzá a régi és egyedi könyveket. Nem volt egyedülálló ez a korban (elég például gróf Kemény József-re vagy gróf Mikó Imrere gondolnunk), de unitárius lelkészeknek ritkán adatott meg a lehetőség, hogy akár csak megkíséreljenek hasonlót. Jánosfalvi Sándor Istvánnak gyűjtőszendélye megélésében segítségére volt, hogy rendelkezett valamekkora birtokkal, illetve az a tény, hogy végül nem lett családja.

Egy 1860-as levelében 1600 kötetből állónak mondja könyvtárát. Ezt nem csupán egyszerű vásárlással-cseréléssel érte el, hanem gyakran

megfordult különböző boltokban, vegyeskereskedésekben, ahol „bibliomaniakus lelke határtalan örömére” mindig talált a felszaggatásra odavitt könyvek között olyat, amelyet érdemes volt megszereznie.

Darkó Sándor homoródjánosfalvi unitárius lelkész úgy emlékezett rá, hogy „a könyvgyűjtés maníája egész lényén uralkodott. Mentől régibb keletű volt valamely könyv, annál nagyobb becsnel birt előtte. Évszakonként rendszeren utrakelt. Idő, távolság, hideg, sár, víz nem tartották vissza. [...] Bármerre ment: minden háznak szíves látogatója, minden uri embernek, papnak, mesternek bizalmas barátja, meghitt embere volt.” Azonban látogatásai Darkó szerint többnyire egyetlen célt szolgáltak. „Könyvtárát, könyveit mindenkinek jól esmerte, jobban mint tulajdonosa. Ha megszeretett egy könyvet, elkérte, elvitte, kicserélte vagy megvette, az övé lett, annak kellett lennie.”

Darkó Sándor úgy tapasztalta, Sándor István egy-egy fontos könyv megszerzését soha nem adta fel, akkor sem, ha minden rábeszélés kevésnek bizonyult. Ekkor egy másik szövetséges segítette: az elmúlás. „Tudott várni, míg hű szövetségese céljának kivitelére elkészítette az utat. Ekkor előállott. Lett az özvegyeknek legközelebbi vigasztalója. És a könyv, illetőleg könyvek meg lettek szerezve, s ha más különben nem lehetett: egy kis spártai ügyességet is megengedett magának, de a jó könyveket a tudomány, az emberiség hasznára, meg kellett menteni az eltévedéstől. És a könyvszerzésnek ez utolsó módja »nem bűn, de kötelesség« szokta volt mondani.”

Jánosfalvi Sándor István élete Benczédi Pál szerint folytonos munka és lelkesedés volt a múlt értékeinek a megmentéséért. Rajongó szeretete

* A szerző 2018–2023-ig tagja volt az MTA–ELTE Lendület Történeti Folklorisztikai Kutatócsoportnak. Jelen ismeretterjesztő írás az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíjának (2023–2026) támogatásával készült.

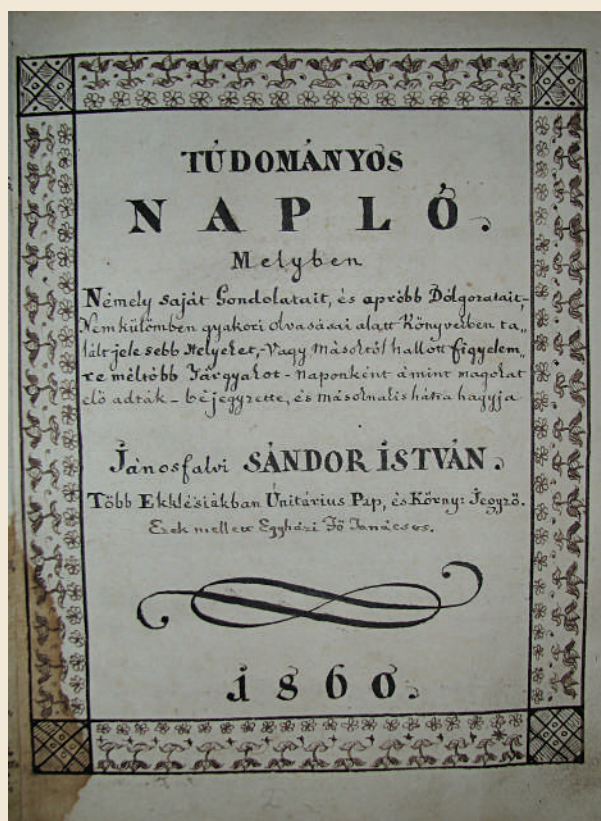
sokak előtt nevetségesnek tűnt, de ő azért mindig hitt munkájának sikerében. Nem csupán gyűjtötte a könyveket, de szenvedélyesen írt is. Benczédi Pál szerint Sándor István „hitte, hogy azokat a köteteket, melyeket megírt s melyeket szépen be is kötött, előbb, utóbb nyomtatásban is ki tudja adni. Az írás Sándor Istvánnak lelki kényszere, leginkább szeretett munkája volt.” Hatalmas kézirati kötetei azonban egy kivétellel soha nem jelentek meg. Benczédi Pál rendezte sajtó alá a *Székelyhoni utazás a két Homoród mellett* című kötetet, amely nemcsak élvezetes olvasmány, de kitűnő művelődéstörténeti forrás is, és amelyet még nem aknázott ki kellőképpen a kutatás.

Mindezek alapján nem meglepő, hogy életének utolsó, a Felső-fehéri Egyházköriben található állomáshelyéről, Datkról írott leveleiben elsősorban a szellemi élettől, a kultúrától való elzártsága miatt panaszkodott. Miként írja: „rajtam is bételék a – Homo proponit Deus disponit [ember tervez, Isten végez] – mondat, mert feltett czé-

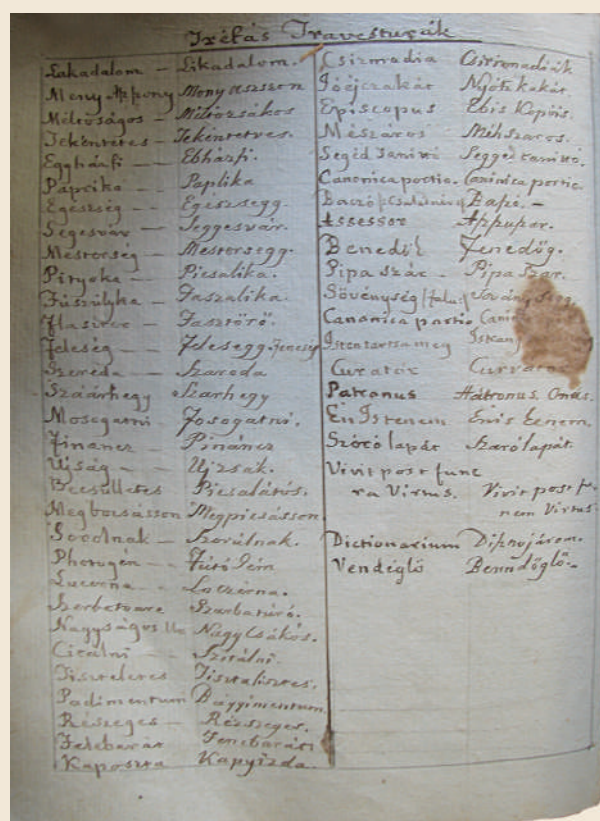
lom ellenére – terhes házi körülményeim miatt – nem meheték ki.” Mik voltak e terhes házi körülmények, amelyek az egyébként szellemileg és fizikailag is mozgékony lelkészt a faluba zárták?

Panaszainak kiindulópontja korával és egészségének romlásával volt összefüggésben: szeme gyengülése miatt sötétedés után gyertyafénynél a legkedveltebb tevékenységét, az olvasást és írást már nem volt képes végezni, melyekkel – mint írta – „régebben igen hamar és könnyen tölt el időm: s e miatt a Téli hosszú estvék oly lélek ölj, s komor-korságba ejtő únalommal telnek el, hogy a leg únalmasabb magány-rendszeres Amerikai fogolynak se terhesebben.”

A megszokott szenvedély, az írás-olvasás végzésének hiányában pedig a szellemes társalkodás maradhatott volna számára, azonban a környéken nem talált ehhez megfelelő társat – miként Kriza Jánoshoz 1862-ben írt levelében megfogalmazza: „e félvad Nép közt egyetlen egy Ház-

Jánosfalvi Sándor István *Tudományos napló* című kéziratos munkája | Forrás: Székelykeresztúri Unitárius Egyházközség Levéltára

Részlet a *Tudományos napló*ból

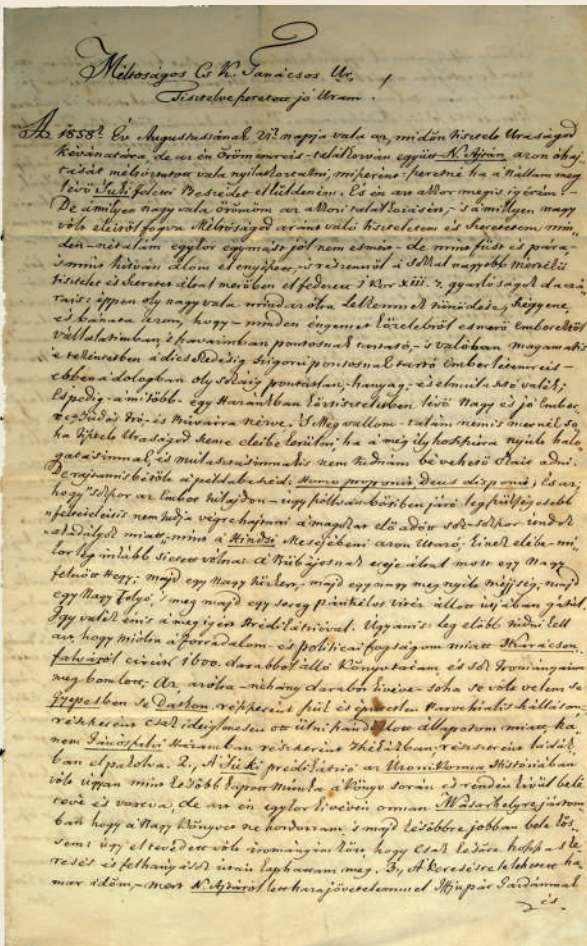
táj vagy Személy sints olyan kivel éldelve-társal-
kodni lehetne, sőt a szomszéd falvakban sints
mint p. o. Udvarhelyszéken.”

Erős hiányként fogalmazódott meg leveleiben
annak vágya és lehetetlensége is, hogy bizonyos
időközönként valamilyen nagyobb városba el-
mehessen és ott kulturális intézményeket keres-
hessen fel. Ebben egyszerre akadályozta az, hogy
a közelben nem volt ilyen város, és az, hogy távo-
labb nem tudott elmenni amiatt, mert senkit sem
tudott megbízni, aki ez alatt az idő alatt lelkészi
teendőiben helyettesítette volna. „Itten nem
lévén senki a ki helyettem szolgáljon [...] a helybe-
li és Hevizi Mesterek [tanítók] valóságos tudatlan
és szolgálni se nem tudó, se nem is akaró bruta-
lis emberek lévén valóságos Rabja vagyok Hiva-
talomnak, a ki, rettegés nélkül csak Jánosfalvára
is alig mozdulhatok.” Lelkész- és tanítótársai egy

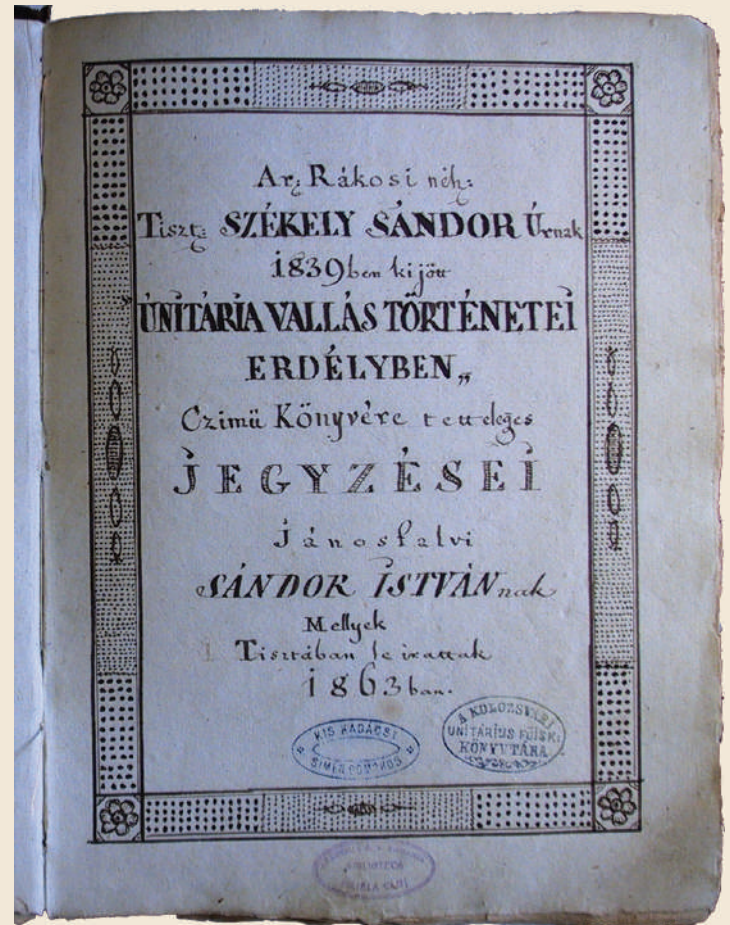
részéről a *Székelyhoni utazás a két Homoród mellett*
című munkájában sem nyilatkozott ennél sokkal
hízelgőbben: „fájdalom, vannak olyan belső em-
bereink, kiknek minden nagyítás nélkül szólva,
ganéhányó lapát és csép bizonyosabb inkább
illik kezükbe, mint könyv és penna.”

Milyen kulturális lehetőségekről álmódzott egy
különös unitárius lelkész, melyeknek hiányá-
ban úgy érezte, hogy abban a nagy elzártságban
„valósággal el vadúl, el zibbad, el egészségtele-
nedik mind test mind lélek egyaránt?”

„Ha egy nagy város közelében laktam” – írja le-
velében Sándor István –, „bár ha minden két
három hétben is egyszer, oda bé menve, vagy egy
Theatrumba, vagy egy egy mivelt ember társasá-
gába, vagy musika halgatni, Casinó satb, satb.
menne az ember s ezzel [...] recreálni magát.”

Jánosfalvi Sándor István autográf levele Nagyajtai
Kovács Istvánnak. Datk, 1860. okt. 15. | Forrás: Magyar
Unitárius Egyház Kolozsvári Gyűjtőlevéltára, Nagyajtai
Kovács István hagyatéka

Jánosfalvi Sándor István Ar[anyos] Rákosi néh[ai]
Tiszt[elendő] Székely Sándor Úrnak 1839ben kijött Unitária
vallás történetei Erdélyben Czimű Könyvére tett eleges
Jegyzései című kéziratos munkája a Román Akadémia
Kolozsvári Könyvtárában (Ms.U. 958.)

Sándor István síremléke Jánosfalván | Fotó: Sármási-Bocskai János

Azonban körülményein – folytonosan parancsoló, engedékenységet nem ismerő, nehezen öszszeférhető természete miatt – nem tudott változtatni, más, jobb, városi vagy nagyváros-közeli egyházközségbe nem nevezték ki, és végül 1867-ben, 63 esztendőskorában lemondott a datki lelkészi tisztéről, és visszavonult jánosfalvi birtokára, könyvei közé. Itt hunyt el 1879-ben.

Gazdag könyvtárát a Székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumra hagyta, ennek jegyzékét nem ismerjük, így könyves műveltsége pontos tartalmáról egyelőre nem tudunk képet alkotni. Kéziratban maradt művei többségét még életében maga bekötötte díszes bőrkötésbe – nagy valószínűséggel ez is hozzájárult ahhoz, hogy ezek (egy része) máig fennmaradt közgyűjteményekben (így a Székelykeresztúri Unitárius Egyházközség Levéltárában, a Teleki–Bolyai Könyvtárban, a Román Nemzeti Levéltár Maros megyei kirendeltségén és a Román Akadémia Kolozsvári Könyvtárának unitárius állományában). Elvesztett vagy lappang azonban valamennyi nem bekötött kézírata, és a bizonyosan kiterjedt levelezéséből is csak elvétve ismerünk néhány darabot. Hasonlóképpen nem tudjuk, hogy az 1942-ben sajtó alá rendezett, az *Erdélyi Ritkaságok* sorozatban megjelent, fent említett munkájának (a *Székelyhoni utazás a két Homoród mellett*) hová kerülhetett a kézírata, amelyből csak kicsit több, mint 80 esztendeje a kiadást elkészítették. Amennyiben bárkinek birtokába kerülne János-

falvi Sándor István lappangó kéziratok maradványai közül bármely apró darabja, kérjük, ha teheti, adja azt egyházi közgyűjteménybe, a Magyar Unitárius Egyház Kolozsvári Gyűjtőlevéltárába, hogy bizonyosan fennmaradjon és hozzájárulhasson a korszak jobb megértéséhez a kutatás szolgálatában.

Felhasznált irodalom:

Benczédi Pál: Jánosfalvi Sándor István (1804–1879). In: Jánosfalvi Sándor István: *Székelyhoni utazás a két Homoród mellett* I. (Erdélyi Ritkaságok 7.) Minerva, Kolozsvár, 1942. 5–13.

Darkó Sándor: Sándor István emléke (1804–1879). *Keresztény Magvető* 1880. (2) 143–147.

Jánosfalvi Sándor István: *Székelyhoni utazás a két Homoród mellett* I–II. (Erdélyi Ritkaságok 7–8.) Minerva, Kolozsvár, 1942.

Felhasznált archív források:

Jánosfalvi Sándor István levelei Székely Mózesnek és Kriza Jánosnak. Magyar Unitárius Egyház Kolozsvári Gyűjtőlevéltára, Az unitárius püspök iratai, 1858–1862.

Jánosfalvi Sándor István levelei Nagyajtai Kovács Istvánhoz. Magyar Unitárius Egyház Kolozsvári Gyűjtőlevéltára, Nagyajtai Kovács István személyi hagyatéka.

„Csak jó emberekkel lehet jó irányba haladni”

A kolozsvári Sipos József négygyermekes családapa, aki szívesen mesélt családalapításról, az egyetemi tanulmányokat követő útkeresésről, vállalkozásról, egyház iránti felelősségtudatról. Példaképei között családja felmenőit tartja számon olyanokként, akiknek munka- és egyházszeretete kíséri életútján. Feleségével együtt egyházunk különböző kezdeményezéseinek rendszeres támogatója. Az interjút Sándor Krisztina készítette.

Mit mond el magáról, ha bemutatkozásra kérlek?

Sipos József a nevem, 1981-ben születtem Kolozsváron. Feleségem Sipos Ildikó. 2006-ban házasodtunk össze, és négy gyerekünk van: Zoltán, Orsika, Enikő és Zita. Az általános iskolában Küküllődombón jártam, a líceumot Dicsőszentmártonban végeztem, matek–fizika szakon, majd az állatorvosi egyetemet Kolozsváron. Egyetemi éveim alatt négy nyarat dolgoztam az Amerikai Egyesült Államokban vendéglátásban. Miután befejeztem az egyetemet, kilenc éven át dolgoztam állatgyógyszer-forgalmazásban. Franciaországban gyártott gyógyszereket forgalmaztunk az országban. 2010-ben a feleségemmel úgy döntöttünk, hogy megveszünk egy nyári kertet, ami eladó volt, épp a mi házuk szomszédságában. Így kezdődött a Kerék csárda története. Sikerült

európai uniós pályázatot nyerni, és a szülők, főként apósom segítségével a mostani Kerék csárdát felépíteni.

Mára egy jól működő vendéglátó egység lett belőle. Mi ad erőt a hétköznapi munkához?

Nem volt könnyű elérni azt, hogy az egység jól működjön. Öt évig párhuzamosan dolgoztam a gyógyszerforgalmazásban és a vendéglátásban. Kevés alkalmazottal kezdtünk, mely szám évről évre nőtt. 2020-ban már negyven alkalmazottunk volt, és akkor be kellett zárjunk a koronavírus-járvány miatt. Sikerült átvészelni ezt a nehéz időszakot, és megtartani az összes alkalmazottat. Az idén már hatvan alkalmazott fölött van a cég. Megpróbáltuk a legjobb embereket alkalmazni Kolozsvárról és a környékről. Csak jó emberekkel lehet jó irányba haladni.

A hétköznapi munkához az ad erőt, hogy ennyi ember fizetését ki kell termelni, akik biztonságban kell érezzék magukat anyagilag és lelkileg is, hogy családjukat és magukat fenntarthassák. Boldog munkatárs – boldog és megelégedett vendég az eredmény. Persze semmi sem lehet tökéletes. Azt is elmondom, hogy a személyzet nagy része stabil munkatárs. Akik hozzánk jönnek dolgozni, legtöbbször itt is maradnak.

Mit jelent az Ön és családja számára unitáriusnak lenni?

Én és a feleségem is unitárius családban, közösségekben nőttünk fel. Küküllődombó, ahol gyerekeskedtem. szép unitárius falu, ahol Benczédi Ferenc volt a tiszteletes úr. Szívesen és boldogan jártunk vallásórára, és így nevelkedtünk unitárius hitben. A feleségem családja, a dicsőszentmártoni Török család, az ottani unitárius közösség aktív tagja volt. Sokan csodálkoznak és örvendenek mikor hallják, hogy nekünk négy gyermekünk született. Ez egy szép és különleges dolog mindenki számára. A feleségem egyedüli gyermek volt a családban. Ő azt mondta, hogy neki nagy család kell, s így az Isten segítség-

gével négy szép és egészséges gyermek született. Négy gyermekkel a hétköznapi nem unalmas. Mindig van valami tevékenység. A nagyobbak segítenek a kisebbeknek a tanulásban, és már besegítenek a vendéglátásban is. Amikor Kolozsvárra kerültünk egyetemre Ildikóval, és még nem voltunk összeházasodva, valahányszor az unitárius kollégium előtt eljártunk, mindig megemléztük azt, hogy a gyerekeink majd itt fognak bölcsődébe, óvodába, iskolába járni. Az Isten megsegített, és mind a négy gyerekünk oda jár és járt iskolába. És ahogy az unitárius hitvallásunkban tanultuk: „e hitben élünk és dolgozunk”.

Vállalkozóként hogyan látja az egyházat?

Örvendek, hogy ehhez az egyházközösséghez tartozunk. Kolozsváron sok unitárius vállalkozó van. Az egyháznak köszönhetően többször találkozunk. Örvendek, ha tudok segíteni bármilyen egyházi tevékenységet. Számomra fontos a kölcsönös tisztelet és szeretet.

Mikor és hogyan pihen?

A pihenés minden ember számára fontos dolog. Egy fáradt ember nem tud teljesíteni, úgyhogy próbálok pihenni bármikor, amikor csak lehet. Nem tudok pontos pihenőprogramot tartani, mert a vendéglátásban akkor kell dolgozni, amikor munka van. Sokszor egy nehéz hétfő után viszont fontos a pihenés, feltöltődés.

Van-e példaképe, és ha igen, miért?

Családunkban és feleségem családjában is mind munkás és vallásos emberek voltak és vannak. Megemlíteném a marosdécsei Sipos támat, akitől nagyon sokat tanultam. Példaképnek tekintem, tanácsai most is megmaradtak, és segítenek az életben. Másik a jó lelkű édesanyám. Példaképem az apósom, Török Zoltán, emléke legyen áldott. Az ő családja és unitárius egyháza iránti szeretete végigkísér minket.

Az Ön számára melyik a tíz legszebb szó az életben?

Szeretet, tisztelet, becsület, boldogság, öröm, béke, bizalom, igazság, család, szabadság.

Pál Tamás visszaemlékezései

Pál Tamás bácsi gyakran jár be a Bolyai téri egyházközség irodájába. Szívesen mesél életéről. Kiváló memóriájának köszönhetően 95 évesen is sok mindenre emlékszik.

1929. június 25-én született Küküllődombón, ahol az édesapja unitárius lelkész volt. Idősebb Pál Tamás az erdővidéki Bölönben született, a kolozsvári unitárius kollégiumban Balázs Ferenc osztálytársa volt. Teológiát végzett, Tordán volt segédlelkész, és Küküllődombóra nyert ki nevezést. Felesége, a bajor-sváb származású Szántner Margit, Mikeszásznán született.

Pál Tamás az elemi iskolát Küküllődombón végezte. 1944-től a nagyenyedi kollégium, 1944 és 1946 között a marosvásárhelyi református kollégium, majd a székelykeresztúri kollégium diákja volt. Internátusi felügyelőként ingyen lakhatást és ellátást kapott, például Szabó Árpád egykori püspökünk nevelője is volt. Tamás bácsi emlékei szerint ekkor még az alsóbb tagozatos diákok nem tegezték a felsőbb tagozatosakat.

Pál Tamás balról a második

Érettségi előtt, amikor Dombón nem volt légatus, egy Gellérd Imrétől kapott beszéddel tette szebbé a küküllődombói pünkösdi ünnepet. Útó Lajos felkérésére a székelykeresztúri unitárius templomban a pünkösdi „legáció” sikere miatt Tamás bácsit kérték fel a ballagási ünnepi beszéd megtartására. 1949 és 1954 között a temesvári Műgyetem építőmérnöki karán tanult, majd Vajdahunyadon lett gyakorló mérnök. A kokszygár, a kohók, az acélolvasztó kemencecsarnok építését tervezte.

| Fotó: Bodolai Gyöngyi

1957-től a Marosvásárhelyen dolgozott főmérnökként, a tervezőintézetben pedig különböző beosztásokban 1990-ig, nyugdíjazásáig.

Gyermekként hallotta édesapja és Balázs Ferenc beszélgetéseit, aki az 1930-as évek közepén gyakran meglátogatta őket Küküllődombón. Egyszer tüdőbetegségéről panaszkodott, és aggodott, hogy akkor 5 éves lánya nehogy elkapja. Balázs Ferenc különleges ember volt, akit édesapja, id. Pál Tamás szerint az egyszerű ember nehezen értékelte külön természetét és gondolkodása miatt.

Pál Tamás szerint ma tudatában kell lennünk annak, hogy az ember képességei mennyire kétségesek. Az egyház feladata megtartani az emberekben a lelket, hogy az életet boldogságban, biztonságban és egészségben éljék meg, bármilyen hosszú is adasson belőle. Tamás bácsi a következő tanácsot kapta édesapjától: „A te életed legyen ima.”

Ezt tartotta szem előtt, és így szolgálta egyházát Pál Tamás akkor, amikor édesapja mellett a fiatalokkal foglalkozott, amikor lelkes és hű maradt a nehéz időkben is. Nevéhez fűződik az egykori Oroszlán épülete tulajdonjogának jogi intézése. Köri gondnokként is szolgált. Minden napjait a Bolyai téri Unitárius Egyházközség tagjaként tölti.

| SZAKÁCS GYÖRGY

Farkas Wellmann Éva versei

Unus est Deus

Hiszek egy Istenben,
ott ül a hitehagyott világ peremén,
a teremtett élet őreként,
s csak pergeti a halandó éveket.
A fel nem használt, áttetsző időt,
amelyre még gondot viselhet.
Hiszek Jézusban, aki
igyekezett e világban fénynek lenni,
atyjainak folytatójává válni,
olyannyira, hogy kiérdemelte
a legjobb fiú címet.
(Istenem, de nehéz így bár csak
tűrhető gyermekeddé is lenni!)
Hiszem, hogy szent az a lélek.
Hiszem, hogy semmi más szentség
nincs e földön, és hogy csak saját lelkünk,
mások vagy Isten lelke
ellen vétkezhetünk igazán.
Hiszem, hogy az egyházi hivatással
nem fér össze más, csak
mi a legjobbnak is tetsző.
Hiszem, hogy a bűnök
valahogyan, valamikor
bocsánatot nyernek –
egyébként értelmetlen
és elviselhetetlen
a vég felé való,
egyre körülményesebb küszködés.
És hiszem, hogy az élet is örök.
Mert örököltük a végtelen hitét,
s lubickolunk e termékeny folyamban,
majd hátrahagyjuk voltunk légkörét.
Hogy úgy legyen valami majd,
ahogy most, velünk van.
Úgy lehessen.

Dávid Ferenc utolsó éjszakája

Édes Úr, szólj! Messzire vagy te innét?
Déva-vár hegycsúcs-magasán milyen túl?
Rám találsz-e itt? Ugye látod: én is
várom a végét.

Vágytam Istent *érteni* lent a földön –
és ne *félni*. Próba, ha volt: az ember.
Mégis mindig van, kire bízni lelkem,
jó fejedelmem.

Hirdetek vallást. A miénk. S türelmet:
állni harcot; érteni mást, ha hagyja.
Fegyverérvek – nyomjon a szó a latban!
Régi a mérce.

Messze, messzebb! Forrjon az elv, a szellem!
Higgye mind, mit hinni a lélek enged,
mert hisz' elhisz bármit a dőre elme,
hogyma elalszik.

Véremet vették, akikért maradtam.
Én, ki Jézusunk ügyéért kiálltam,
mondd, hogy érthetnék egyet álvitákban
Blandrata Györggyel?

Fárad testem. Hunynak a kurta árnyak.
Semmi kérdés. Semmi a válasz is rá.
Mintha máshol lenne a fény, a dallam,
s bennük a vár is.

| Fotó: Vadócz Dávid

Laczkó Vass Róbert

Sikátor

azon a száralmas keskeny utcán
amelyen az árnyékom áthalad
lángot vetnek a verőfényben és
összekülönböznek a tűzfalak

azon a száralmas keskeny utcán
rajtam kívül nem történik semmi
van időm a bizonytalanságban
cirkuszi mutatványosnak lenni

azon a száralmas keskeny utcán
faltól falig feszül az ölelés
beletörődni még elegendő
alámerülni benne már kevés

azon a száralmas keskeny utcán
résnyire nyílik csupán az égbolt
ahonnan jöttem az sose múlik
ahová tartok az réges-rég volt

azon a száralmas keskeny utcán
amelynek a végén semmi nincsen
verejtékoldó délutánban is
ott magasodik előttem isten

Petrőczy Éva

Csak nézte Luther...

Worms, 1521. április

Csak nézte Luther
Károly császárt,
Szép Fülöp és Órült Johanna
éppen huszonegy éves,
éretlen és értetlen magzatát.

Felszegte hegyes állát
a titulusok alatt roskadozó
ifjanc alig-uralkodó,
majd dühödte, arrogáns,
tört németiséggel
(hisz e kevésse elegáns
nyelven csak lovát
szólította meg olykor!),
s a birodalmi átok
ostorával arcon
és szíven csapta
Eisleben szülöttét,
egy bányász robusztus fiát.

Ő nem volt karcsú,
nyalka hispán lovag,
mint a pökhendi Károly,
de egyetlen Urától
míves, romolhatatlan
páncélt kapott: a Bibliát.

| Fotó: Biró István

Petrőczy Éva

Giles Corey könyörög a köveknek

Egy salemi ítélet margójára

Az 1692–93 között az új-angliai Salemben zajló boszorkányperek sorában egy megvádolt és halálraítélt személy ügyéről nem készült, nem is készülhetett jegyzőkönyv. A 80 esztendő, öne rejéből virágzó gazdaságot teremtő földműves, Giles Corey ugyanis, sorstársaival ellentétben, nem volt hajlandó olyan bűnököt bevallani, amelyekben nem volt vétkes. Makacs hallgatását büntetve az akasztás helyett – amely gyorsabb, irgalmasabb halálnem – őt apránként fosztották meg életétől. Egy nyújtópádon, súlyos köveket halmozva mezítelen testére, három nap alatt kínozták halálra. Corey mindvégig néma maradt, azt is némán viselte el, amikor – Robert Calef korabeli szemtanú leírása szerint – a kínzástól szájából kilógó nyelvét a seriff nádpálcájával tömködtte vissza. Jonathan Corwin bíró rendelkezése szerint holttestét jelöletlen sírba temették, az Akasztófák Hegyén.

Drága kövek, tibennetek
legyen most irgalom,
több, mint azokban, akik
szájtátva mulatnak kínomon.

Ki szomszédom volt, ki barát,
most mégis, mintha udvarát
soha nem érintette volna lábam,
rész vesz a kaján tobzódásban:
minden ízinkje élvezi –
végre történik valami.

Kinek húst adtam, kinek lisztet,
asszonyom gyógyító füveinket
osztogatta, jó szóval, folyvást.
Egyszóval: nem vagyunk boszorkák,
és nem volt bennünk soha ártó szellem.
Éltünk, Isten rendelte szeretetben,
de lám csak, egy-két tébolyult visongás
a nyújtópádra juttatott,
így hát most hozzátok beszélek,

minthogy a lelkes állatok,
vagyis az emberi nem
a szúrós igazság elől
gyáva viasszal zárolja fülét.

Ti, kövek, emlékezzetek,
hogy házamat belőletek
én milyen hálás szívvel raktam,
szóltam hozzátok akkor is,
nem csak most, midőn
a fájdalom feszít.

Ti, jó kövek, segítsetek,
hogy három napja gyötört testem
és sok-sok napja kínzott lelkem
ne gyalázhassa tovább a világ.

Jó kövek, kérve kérlek,
abban, hogy Uramhoz elérjek,
végre most
segítsen irgalmatok.

Halljátok, hozzátok BESZÉLEK.
Ezeknek: HALLGATOK.

| Fotó: Todoroff Lázár

Óévbúcsúztatás, újévköszöntés Székelyderzsben

Csupa ábránd és mese?

DEMETER DOROTTYA

*Mintha tűzeső
esne a vár-
templom
tornyára.*

Tűzijáték fénye, petárda robaja, éppen kibontott pezsgő illata. A legtöbb erdélyi falucskában ezek jelzik az új év beköszöntét, Székelyderzsben azonban nagy múltú hagyománya van az óév elbúcsúztatásának és az új év köszöntésének.

A hagyományt mai napig tartó emberek, a kicsiktől a nagyokig, már késő délután nekifognak az előkészületeknek, hiszen szilveszter éjjelén a derzsi vártemplomot tűzeső borítja. Természetesen a legjobb értelemben véve. Ugyanis van egy szokás, miszerint az édesapák gyermekeikkel közösen elindulnak a határba, somfa- és bodzafaágakat, valamint nádat gyűjtenek, hogy majd azokból íjat és nyílveesszöt fabrikáljanak. Amikor éjjel tizenegyet üt az óra, akkor ki-ki a saját falurészében (Kányádszegen, Alszezen, Felszezen) összegyűlt tömeghez csatlakozik, és fáklyákkal, zsoldárokat énekelve halad végig a falun. A csoportok útja a templom előtti téren válik eggyé, és ott az éjfél i stentisztelet után az újonnan készített íjakkal, célba veszik a templomtornyot. A hagyomány szerint ugyanis, aki sikeresen be tud lőni annak ablakán, annak teljesül újévi kívánsága. Mindez azért egy fantasztikus élmény, mert a nyílveesszők hegyére csilagszórót fogatnak, így teljesen az a látvány tárul a szemek elé, mintha tűzeső esne a vártemplom tornyára.

Ahogy minden szokás, ez is átalakult az évek folyamán, de az idősektől még hallani lehet, hogyan is volt ez az „ő idejükben”. Akkoriban csak

a fiatalok vonultak végig a falun fáklyákkal, énekeskönyvvel a kezükben. A tiszteletes úr pedig nem a templom előtti térről prédikált, hanem a fenti ablakoronyból. Hallani lehet olyasmiket is, hogy a faluban élő vadászok (akár 5-6 ember is) puskájukat az égnek emelve hármat-hármat lőttek a levegőbe, jelezve az új év kezdetét.

Érdekes elgondolkodni azon, hogy miképpen alakulhatott ki a székelyderzsi embereknek ez a hagyománya. Több településen is ehhez hasonló cselekedetekkel búcsúztatták az óévet. Szilveszter és újév napjához sok mágikus és elhárító „praktika”, szerencse- és bőségvarázsló eljárás is kapcsolódott. Sok helyen például különféle, a gonosz hatalmak elűzését, az óév kiűzését szolgáló, zajkeltő szokásokat gyakoroltak, mint kolompolás, csöngetés, ostorpattogtatás. Napjainkban ez már a petárdázás formájában jelenik meg leginkább. Valójában ehhez áll legközelebb a székelyderzsi hagyomány is, tehát feltételezhetjük, hogy egyfajta gonoszűzés gyakorlataként kezdték el a múltban.

Mindenesetre, ezek a kérdések a helyieket elkerülik, hiszen ők már szinte ösztönösen, minden évben gyakorolják ezt a „folyamatot”. Sokan látogatnak el ilyenkor a faluba, legfőképpen azok, akiket gyökereik oda kötnek, de már nem ott élnek mindennapjaikat.

Kislánykoromban szilveszter napjára én is nagy szorgalommal készültem. Barátnóimmal gyakoroltuk a célba lövést, aznap pedig apukámmal

saját íjat és nyílvevőket készítettünk. Bár akkor még nem tűnt fel, így visszatekintve egy teljes „spirituális felkészülésen” mentünk keresztül. Mai napig bennem él a pillanat, amikor először céloztam meg a templomtorony ablakát. Egyfajta kihívás volt, ami arra tanított meg, hogy az új évet ilyen nagy akaraterővel, lendülettel kezdjem el.

Sok kérdést hagy maga után e székelyderzsi szokás: miképpen alakult ki, miért és mióta gyakorolják? Tiszteletre méltónak találok azonban azt, hogy az emberek mai napig megőrizték ezt, sőt, ennél jóval több szokásukat is. Ezzel igazán mesébe illő estét varázsolnak önmaguk és az oda látogatók számára.

A képek 2012. december 31-én készültek |
Fotók: Erdélyi Bálint Előd

„Kapuőrök vagyunk, csak a kapu mellől hiányzik már a kerítés”

KISS DÉNES

A közösség tagjai egymással állandóan kapcsolatban voltak.

Bár Románia lakosságának fele még mindig falun él, már rég nem beszélhetünk az erdélyi falvak esetében sem hagyományos közösségekről. Területi közösségek helyett a legeldugottabb falvak lakói is inkább különböző hálózatok szövetségében élnek. E szövetség egyénenként eltérő, és részben virtuális kapcsolatokról áll, olyan személyek közötti kötélekekből, akik egymással személyesen ritkán vagy soha nem találkoznak. Érinti ez a változás az egyházakat is, hisz, bár kényelmes volna a lelkész számára egy helyben élő gyülekezet életét szervezni, olyanoknak prédikálni, akikkel hétközben rendszeresen találkozik, és a családlátogatásokat csak úgy spontánul megejteni, de a valóságban már rég nem ez a helyzet. A lelkész ritkán cseveg el a mezőre tartó híveivel, inkább Facebook- és WhatsApp-csoportokban beszélnek meg a közös ügyeiket. Prédikációit és áhítatait a közösségi médiában is megosztja, ahol aztán Gelencétől Dublinig kapja rá ismerős és ismeretlen nézők like-jait. A hívek egy része már csak virtuálisan kapcsolódik gyülekezetéhez, mások még sűrűn haza is járnak, a gyülekezet alapját pedig továbbra is a helyi közösség tagjai képezik, mintha különböző korszakok egyszerre volnának jelen erdélyi valóságunkban. Ezt a kérdéskört járta körül a Valláskutató Intézet novemberi Virtuális kapcsolódások és digitális közösségek. Vallás a hálózati társadalomban című konferenciájának

első előadása, amely a közösségek átalakulását tekintette át a területi közösségektől a hálózato-
kig.

A közösségek felvázolt történetének kiindulópontját a paraszti közösség képezte. Az ideáltipikus paraszti közösségek két meghatározó vonása a helyhez – azaz a falu határához – kötődő megélhetés és a falut körülvevő külvilággal szembeni relatív autonómia. A megélhetés alapja a falu földterülete volt, amely biztosította az önellátást, és ennek a megteremtése nagyjából le is kötötte a közösség munkaerejét. Ez a gazdasági rendszer a mindennapi életet is erősen a helyhez kötötte, hisz az élet főleg a munkáról szól. Így a közösség tagjai egymással állandóan kapcsolatban voltak, ami egy sűrű szövődékű személyes kapcsolatokról álló közösséget eredményezett. Nemcsak a munka kapcsolta össze azonban a parasztfalu lakóit, hanem minden más megoldandó feladat is, hiszen a falu szinte semmilyen külső segítségre nem számíthatott – a hagyományos faluközösség nemcsak képes volt az összefogásra, kollektív kezdeményezésre és cselekvésre, hanem rá is volt utalva.

A hagyományos közösségek tehát gazdaságilag önellátók, képesek kielégíteni társadalmi igényeiket, és a felmerülő problémák esetén megoldásokat is találnak, azaz képesek a kollektív cselekvésre. A 20. század második felének modernizálódó vidékén azonban ezek a kritériumok a falvak többségében már nem teljesülnek. A megváltozott életszínvonal megteremtéséhez a kistelepüléseken elérhető munkalehetőségek nem elegendőek, az alapszükségletnek tekintett szolgáltatások nagy része pedig helyi szinten nem biztosítható. És ezektől nem függetlenül a közösségi cselekvőképesség is meggyengül: mind a gazdasági, mind a társadalmi szükségletek kielégítése egyéni megoldásokkal valósítható meg, ami a kistelepülések lakói közötti együttműködések, kapcsolatok és bizalom erodálódását eredményezik. A közösségek e korban csak a nagyobb településeken tudnak működő-

képesek maradni, nagyközségekben és kisvárosokban. A kistelepülések életképességét leginkább ezek infrastrukturális összekapcsolása tudja biztosítani, amely lehetővé teszi egy olyan népességméret integrációját, amely már képes a közösség feltételeinek megteremtésére. Egy ilyen mikroregionális integráció azonban veszélyeztetheti az egyes kistelepülések arculatát és identitását – emlékezzünk csak a szocialista településszisztematizálási terv keltette aggodalmainkra.

Az ilyen mikroregionális szintű integráció és közösségképződés Romániában elmaradt. A mai községrendszer kialakításakor a reformereket vezethették a fentiekhez hasonló gondolatok, az eredmény azonban nem ez lett, hanem életképességüket valamennyire megőrző községközpontok, és életképtelen – de identitásukat és kulturális örökségüket még mindig őrző – periférikus falvak sokasága.

Az elmaradó területi integráció azonban még mindig nem jelenti a közösségek megszűnését. A technológiai fejlődés egyre könnyebbé tette a térben egymástól távol élők közötti kapcsolatokat szorosabbá válását. A posta, a vonat, az autózás, a telefon, majd az internet ezt a lehetőséget egyre hatékonyabbá tette. Miközben a hagyományos, területi közösségek egyre életképtelenebbeké váltak, a kapcsolatok teremtésének új lehetőségei nyíltak. Az új, térben szétszórta, azaz hálózatszerű kapcsolatrendszerek viszont rendszerint valamilyen szűkebb érdekek szolgálatában jöttek létre. Származási, gazdasági, szabadidős vagy hobbijellegű motívumok egyaránt állhatnak mögöttük. Még az eredetileg szorosan a helyhez kötött mezőgazdasági tevékenység is hálózatokká szerveződött, így például egy szövetkezetbe integrálódott tejtermelő számára már nem a helyi gazdák képezik a referenciaközeget, hanem a hozzá hasonló, de zömmel más településeken tevékenykedő tejtermelők. A kialakuló hálózatok céljukat tekintve lehetnek egy vagy több cél szolgálatában állók (uniplex vagy multiplex hálózatok) – és minél összetettebbek, annál inkább képesek az őket alkotó egyének számára érzelmi támaszt, össze-

tartozás-érzést és identitást nyújtani – az otthonosságérzet egy olyan új formáját megteremtve, amely nem (vagy nem feltétlenül) kötődik egy földrajzi helyhez, de ettől még közösségként működik.

Ilyen hálózatokban éljük napjainkat, falusiak, városiak egyaránt. Egy új társadalom alakult ki, a hálózati társadalom, és ez úgy tűnik, sokáig ilyen fog maradni. Ez az új társadalomszerveződés viszont egy sor kérdést vet fel az egyházak számára is, amelyekkel kezdeni kell valamit.

A gyülekezetek tagjainak egy része más településen él, templomba ritkán jár, de egyházfenn tartói járulékát rendszeresen fizeti. Mások külföldön élnek, a gyülekezethez inkább csak virtuálisan kapcsolódnak, származási gyülekezetükhöz azonban ragaszkodnak. Lehetséges-e olyan gyülekezet, amelyben ezek nem másodlagos gyülekezeti tagok? A hagyományos közösségekben a lelkész „kapuőr”, az egyház és a közösség közötti közvetítő, a hit tisztaságára vigyázó mediátor, akinek társadalmi fontosságát erősíti, hogy az élet más területein is közvetítőként tevékenykedik. Milyen szerepe lesz a lelkésznek a hálózati társadalomban, ahol a kapu mellett már nincs ott a kerítés? A szervezési kérdéseken túl a hit közösségben megélhető jellege is felszámolódik, az elmagányosodó hívő hitében előbb-utóbb elbizonytalanodik, egyházától eltávolodik. A lokális közösség támaszt képez a hit számára, de vajon a virtuális közösségek alkalmasak-e erre?

Ezekre a kérdésekre keressük a válaszokat a cikksorozat további részeiben.

Közlemény a Gondviselés Segélyszervezet tisztújító közgyűléséről

A Gondviselés Segélyszervezet 2024. november 16-án Vargyason tartotta idei közgyűlését 40 személy jelenlétében. A kezdőáthítat után üdvözlőbeszédék hangzottak el, majd sor került a működési jelentés megtárgyalására, a tevékenységi tervek körvonalazására, valamint az anyagi erőforrások számbavételére.

A közgyűlés a 2024–2027 közötti megbízatási időszakra megválasztotta az elnökség tagjait és a felügyelőt, a következők szerint: Szabó László (elnök), Vagyas Attila (alelnök), Erdő-B Vilmos, Gazdag Ildikó, Kiss Zsuzsánna, Solymosi Alpár, Székely Andrea (további elnökségi tagok), valamint Elekes Zsolt (felügyelő).

A háromszéki, illetve a Hargita megyei fiókszervezetek jelen levő közgyűlési tagjai megválasztották a saját területi fiókszervezetük elöljáróit, szintén a 2024–2027 közötti megbízatási időszakra vonatkozóan. A tisztújítás ered-

ményei a Kovászna megyei fiókszervezetet illetően: Gazdag Ildikó (elnök), Biró Attila (alelnök), Buzogány-Csoma István, Demeter Zoltán Béla, László-Benczédi Zsófia, Pájer György Szabolcs, Péterfi Zita Ágnes (további elnökségi tagok), valamint Nagy Genoveva Beatrice (felügyelő).

A Hargita megyei fiókszervezet megválasztott elnökségi tagjai: Solymosi Alpár (elnök), Bartha Márta (alelnök), továbbá Deák Réka, id. Szombatfalvi József és Tökés Lehel; felügyelő: Balázs Sándor.

A GONDVISELÉS SEGÉLYSZERVEZET
ELNÖKSÉGE

Újévi köszöntő

DIMÉNY CSILLA JÚLIA

*Öröm, hogy
igényünk van
a női
közösségekre.*

Kedves Nőtestvéreim!

Mottó: „*Lássátok, hogy milyen nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten gyermekeinek neveznek minket és azok is vagyunk.*” (1Jn 3,1)

Minden év új reménnyel, új álmokkal, tervekkel köszönt ránk, ugyanakkor valószínű, hogy kihívások, próbatételek elé is nézünk mindannyian. Azonban hálás gyermeki szívvvel köszönjük meg gondviselő jó Atyánknak, hogy megérhettük az új esztendőt! Köszönjük, hogy részünk lehet a mindennapi csodában, amely néha elrejtőzik előlünk és csak tudatos keresés nyomán mutatja meg magát nekünk. Érdemes figyelmünk fókuszát naponként erre irányítani!

Az új vesztendő küszöbén úgy illik és az a szokásunk, hogy az elmúlt évre is visszapillantunk: ami jó volt benne, megtartjuk, a kevésbé jó pedig figyelmeztet arra, hogy még van tanulnivaló, és igyekezzünk ezen változtatni. Az UNOSZ életében – és bátran mondhatjuk, hogy történelmében tavaly – a legnagyobb esemény mindenképpen a negyedik *Nemzetközi női konferencia* megszervezése volt. Hónapokkal az esemény időpontja előtt kezdődtek el a külföldi és helyi szervezési munkálatok, megalakult az erdélyi szervező csapat Sándor Krisztina főgondnok irányításával. Hálásak vagyunk, és e helyen is köszönetet mondunk mindenkinek, aki ebben a sok figyelmet és türelmet igénylő munkában részt vett! Hasonlóan sikeresen zajlott mind a

hat egyházkörben a *Nőszövetségek köri közgyűlése*, hiszen az éves beszámoló sok kiváló tevékenységről adnak bizonyosságot. Öröm számunkra, hogy asszonyaink minden szervezésben részt vállaltak, erejükhöz mérten tevékenykednek az egyházunkért. Öröm, hogy igényünk van a női közösségekre, a biztonságot adó, családi összejövetelekre! Köszönetet mondunk a nők számára megszervezett *Mentálhigiénés hétvégéért* Nagy Gizellának és az előadóknak, résztvevőknek! Reméljük, hogy mindannyiunk lelki épülését szolgálták ezen alkalmak! Hálásak vagyunk azért is, hogy a Főtanács egyházi elismerésben részesítette Asztalos Klárát és Szabó Magdolna főtisztelendő asszonyt a nőszövetségért – kitarással és lelkesedéssel – végzett több évtizedes munkájukért! Köszönjük szépen az UNOSZ nevében is, hogy példaképeink lehetnek!

Számomra Isten gyermekének lenni azt jelenti, hogy minden körülmények között biztonságban vagyok, és megértésben, szeretetben van részem. Az új év küszöbén azt kívánom mindannyiunknak, hogy merjünk Isten gyermekének lenni, higgyünk és bízzunk abban, hogy Ő gondot visel reánk bármely helyzetünkben. Keresünk, és találjunk rá önmagunkon belül erre az erőforrásra, hogy békét tudjunk teremteni önmagunkban és magunk körül. Hiszen „a világ a példád által változik meg, nem a véleményed miatt” – állítja Paulo Coelho.

Isten gazdag áldása, jósága, mérhetetlen szeretete áradjon életünkre ebben az új esztendőben! Adjon terveinkhez erőt, kitartást, hogy asszonytestvéreinkkel, segítőtársainkkal együtt, közös erővel meg is tudjuk valósítani azokat!

Kedves Nőtestvérek!

Igényelhetők a *Nők Világa* kiadvány 2025-ös lapszámai. A folyamatosan növekvő postai költségek miatt a *Nők Világa* előfizetési díja **30 lej** lesz. Előfizetési határidő: **2025. március 31.** Szíves megértésüket és rendelésüket hálással köszönjük!

Újévi egyletleve, 2025

*A személyes
küldetések
háttérrel
képeznek
mindennap-
jainkban.*

Kedves Egyletesek!

Az új esztendő első virradatán nagy szeretettel köszöntünk benneteket. Mindig különös érzés, amikor ilyenkor naptárt cserélünk, amikor a megszokottat valami ekkor még ismeretlen, mégis erőt és reményt adó váltja fel. Keveredik ezekben a pillanatokban a hála, amellyel számba vesszük az emlékként elraktározott, megélt pillanatokot, és az a döbbenet, amivel ráeszmélünk, hogy mekkorát szaladt velünk az idő. De a döbbenet számunkra nem rettegést, hanem tenni akarást, várakozást, bizalmat tartogat.

Ezért ezek között a sorok között elétek szeretnénk idézni Jeremiás próféta elhívását, aki, mikor meghallja Isten szavát, fiatal korára hivatkozva visszautasítja azt. Bizonyára mind tudunk azonosulni ezzel a hirtelen adott válasszal. Hogy kicsik vagyunk, gyengék, a feladathoz erőtlenekek. Egyébként is, mindig mi vagyunk a fekete bárányok, minket kérnek számon, mégis mire küldhet el bennünket Isten?

Barátaink! Az esztendő, aminek küszöbén átbillettünk, a küldetés éve lesz egyházunkban. Jogosan olvashatjátok értetlenséggel, kérdezhetitek, mit is jelent ez nekünk, hogyan valósul meg a mi életünkben a küldetés. Jogosan állhattok jeremiási értetlenséggel ez előtt a bizonyos feladat előtt. A kételkedés hangját azonban elnyomja az Úr szava: „Ne félj tőlük, mert én veled leszek, és megmentelek!”

Ha küldetéseinkre gondolunk, azok látszólag elkülönítenek egymástól. Mert a legtöbben más és más területen próbálunk kiteljesedni, más az érdeklődési körünk, más gondolatokat, álláspontokat érzünk magunkénak. Mások az egyéni küldetéseink. Vannak közöttünk zenészek, alkotók, írók, versfaragók, sportolók stb., akik mind-mind egyformán értékes tagjai a nagy közösségnek. Ezek a személyes küldetések háttérrel képeznek mindennapjainkban, mindenkinek a saját, kis, féltve őrzött területéért.

Az hivatástudatok párhuzamosnak tűnhetnek, mintha tudomást sem vennének egymásról. Az egyéni küldetésüket elfogadó és munkáló egyének látszólag külön-külön, kemény munkával művelik saját fejlődésüket. De akkor hogyan be-

szélhetnénk közösségekről, társaságokról, társulatokról? Hogyan beszélhetnénk egyházzal és egyletről?

Az egylet feladata nem lehet az, hogy homogenizálja tagjait, hogy egy kaptafára szabja őket, hogy ugyanazon küldetésre hívjon el bennünket. Gyűjtőlencseként kell összeszednie a száz meg százféle irányból érkező sugarakat anélkül, hogy változtatna lényegükön.

Az egyletünk célja, kedves fiatalok, hogy a ti küldetéseiteket terelje egyazon irányba. Nem szándéka, hogy egységesítsen, hanem hogy teret adjon a különböző művészeti, tudományos és más jellegű érdeklődési köröknek. A rendezvényeink lényege is az, hogy egymással párbeszédbe elegyedve tapasztalatot cseréljünk, megismerjük egymás féltve őrzött kincseit, a küldetéseket, amikre elhívást kaptunk.

Istennek hála, mi, a fénysugarak magunkon hordozzuk a teremtett világ sokszínűségének jegeit. Keresve sem találunk két ugyanolyant magunk között. A mi különböző küldetéseink gyűjtőlencséje az egylet, amelyet csiszolni, igazgatni, tökéletesíteni, kell, hogy tulajdon küldetését a lehető legjobban végezhesse. Eredményünk pedig az az összefogás, amely küldetéseinket ugyanabba az irányba vezérli, Isten dicsőségére.

Kolozsvár, 2024. január 1.

| AZ ORSZÁGOS DÁVID FERENC
IFJÚSÁGI EGYLET ELNÖKSÉGE NEVÉBEN
SZÉLES LÁSZLÓ

ODFIE 125

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, jogelődje, a Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Köre megalakulásának 125. évfordulójára emlékezik. Ugyanakkor a 2025. esztendőben nem csak ez ad okot az ünneplésre. Idén tíz éve annak, hogy szervezetünk elindította a *Közös utakon* ifjúsági istentiszteletes körutat. E kettős évforduló alkalmából egész évre kiterjedő, **ODFIE 125. Közös utakon 10.** tematikájú rendezvénysorozatot hirdetünk.

Bár az ünnepi év eseménynaptára látszólag megegyezik a korábban megszokottakkal, idén minden rendezvényünk új, ünnepi köntöst ölt magára. Emellett a tematika jegyében egész évre tervezünk meglepetéseket az online térben is.

Ünnepeljünk együtt!

Egyházunk hírei

A Valláskutató Intézet konferenciája

A Valláskutató Intézet *Virtuális kapcsolódások és digitális közösségek. Vallás a hálózati társadalomban* címmel szervezett konferenciát november

21–22-én Kolozsváron. Az esemény a digitális korszak vallási és közösségi életre gyakorolt hatását járta körül, az átalakuló paraszti közösségektől kezdve a hálózati társadalom kínáلتa lehetőségek és kihívások mélyreható elemzéséig.

Az első nap előadói a társadalmi változások dinamikáját, valamint a digitalizáció által nyújtott lehetőségeket és problémákat vették górcső alá. A délutáni panelbeszélgetésen konkrét példák segítségével mutatták be, miként formálják a digitalizáció eszközei a gyülekezetszervezést.

A pénteki program a bulvármédia logikájának vallási médiatartalmakra gyakorolt hatását vizsgálta, majd a magyar egyházi újságírók és a mesterséges intelligencia kapcsolatát bemutató kutatás ismertetésével folytatódott. A napot egy panelbeszélgetés zárta, amely az erdélyi egyházi média jelenéről és jövőjéről szólt a digitális korban. A meghívott szakemberek a hagyományos és online újságírás lehetőségeit és korlátait, valamint az egyházi arculatépítés új irányait vitatták meg, különös hangsúlyt fektetve a digitális kommunikációs eszközök stratégiai használatára.

A konferenciát a Magyar Unitárius Egyház és az RMDSZ támogatta.

Püspöki vizitáció Szovátán

A püspöki vizitáció 2024 november 24-én látogatott a Szovátai Unitárius Egyházközségbe. A gyülekezet lelkészének köszöntője után a vizitáció tagjai a szovátai polgármesteri hivatalba látogattak el, ahol Fülöp László Zsolt polgármesterrel tanácskoztak az önkormányzat és az egyházközség közötti kapcsolatáról, támogatásokról és jövőbeli tervekről.

A polgármesterrel folytatott egyeztetés után a püspöki vizitáció és a főhatósági vizsgálószék képviselői az egyházközség elnökségével és keblitanácsával beszélgetett a gyülekezet életéről, működésének különböző területeiről. A délután ünnepi istentisztelettel folytatódott, amelyen imát mondott Fazakas Lajos Levente, a Marosi Unitárius Egyházkör esperese. A szószéki szolgálatot Kovács István püspök végezte, aki az 1Kor 16,13–14 és Zsid 11,1–2 bibliai idézetekre alapozva prédikált. Beszédében hangsúlyozta, hogy a szovátai gyülekezet a kitartó hit és közösségépítés példája, hiszen templomépítésük és közösségi összetartásuk példaértékű. Benedek Csongor lelkész a gyülekezet nevében

mondott köszönetet a püspöki vizitáció látogatásáért, és sikertörténetként méltatta a Szovátai Unitárius Egyházközséget, amely az elmúlt nyolcvan év során a semmiből vált élő, lelkes anyaegyházközséggé. A köszöntőbeszéd sorát Vass Mózes nyugalmazott lelkész nyitotta, majd Lázár Levente korondi, korábban pedig szovátai lelkész, a testvérfelekezetek nevében pedig Gilyén Levente református lelképásztor folytatta. A köszöntőbeszéd sorát Péter Ferenc, Maros Megye Tanácsának elnöke zárta.

Az ünnepség keretében a szovátai gyülekezet tagjai népdalokkal és szavalatokkal kedveskedtek a jelenlévőknek. Fazakas Lajos Levente esperes köszöntője után Lőrinczi Lajos közügyigazgató ismertette a november 19-én lezajlott főhatósági vizsgálószerk kiszállásának tapasztalatait. Farkas Emöd főgondnok a vizitáció tapasztalatáról beszélt, majd Kovács István püspök összegző, biztató gondolatai és a kanonikus kérdések lezárták a hivatalos programot.

Együtt Isten völgyében

November 24-én Alsófelsőszentmihályon került sor az *Együtt Isten völgyében* hitéleti, művelődési és közösségi rendezvénysorozat legújabb találkozására. Ez alkalommal imát Barabás Zsolt várfalvi lelkész, egyházi beszédet pedig Ilkei Lóránd dévai lelkész mondott. Ezt követően bemu-

tatásra került az *Ilkei Ferenc és családja levelezése (1915–1918)* című kötet. A kiadványról Makkai-Ilkei Ildikó, bencédi lelkész, a könyv társszerkesztője beszélt, arra emlékeztetve a jelenlévőket, hogy a legnehezebb időkben is a hit, a család és a közösség megtartóereje biztosította az élet folytonosságát.

Az egyetemes gondnoki kar találkozója

Marosvásárhelyen, a Bolyai téri unitárius templomban került sor november 23-án az egyetemes gondnoki kar találkozójára. A testület az egyházközségek gondnokaiból, az egyházköröket képviselő felügyelőgondnokból és a főgondnokból áll. Az öt év szünet után összehívott gondnoki kar istentisztelettel kezdődött, melyet András Benedek főjegyző tartott. Ezt követően Farkas Emöd és Sándor Krisztina főgondnokok előadására került sor, *Egyházunk ma és holnap – lehetőségek és kihívások* címmel. Szünet után négy műhelymunkában az egyházi élet négy különböző területére kiterjedő javaslatokat fogalmaztak meg a résztvevők, melyet ebéd után közös összegzés zárt.

Közös utakon – ifjúsági istentiszteletes körút Erdély-szerte

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) elnöksége az unitárius teológiai hallgatók közreműködésével 2024. november 22–24. között Erdély-szerte szervezte meg a *Közös utakon* ifjúsági istentiszteletes körutat. Három nap alatt hat egyházközség templomában közel 300

lélek fonódott össze a megélt hit közös útján. E közös imádkozásnak ezúttal a Datki, a Homoródjánosfalvi, a Siménfalvi, a Marosvásárhely-Bolyai téri, a Medgyesi, valamint a Kolozsvár-Iriszi Unitárius Egyházközségek adtak otthont.

Háromszéki kórustalálkozó Felsőrákoson

A Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházkör elnöksége, a Felsőrákosi Unitárius Egyházközség, valamint a felsőrákosi Fitori Miklós Dalárda szervezésében került sor 2024. november 30-án a *Dicsér Téged teljes szívem* nevet viselő egyházköri kórustalálkozóra a felsőrákosi unitárius templomban.

A találkozó kezdetén Kerekes Mónika helyi lelkész mondott imát, András Benedek főjegyző a főhatóság, Demeter Zoltán pedig az egyházkör képviselőjében köszöntötte az egybegyűlteket.

Ez alkalommal tíz kórus adta elő választott dalait: a felsőrákosi Fitori Miklós Dalárda, a bölöni Nagy Dénes Dalárda, a brassói Unitárius Vegyes Kar, a baróti Unitárius Vegyes Kar, a vargyasi Dávid Ferenc Dalárda, a felsőrákosi Dalcsoport, az árkosi Régeni Áron Dalárda, a datki Tóth Gyula Kórus, a sepsiszentgyörgyi Kriza János Unitárius Dalárda és a nagyajtai Gazdag Miklós Polgári Dalkör.

A közös éneklés áldott ünnepét Bíró Attila, a Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör esperesének gondolatai, valamint az emlékszalagok és vándorzászló átadása zárta.

Történelmi jelentőségű, újabb értékes lelet került feltárára

A homoródkarácsonyfalvi unitárius templom a Magyar Unitárius Egyház talán leghitelesebben megőrzött műemlék temploma. Értékes építészeti részletei, datált faragottkő-elemei, a feltárt, többek között Szent László-legenda-jeleneteket is tartalmazó középkori falképei méltán keltették fel a nagyközönség és a tudományos világ érdeklődését.

A közelmúltban a templom tornyának karbantartási munkálatai kapcsán folytatódott a tudományos munka, Fehér János művészettörténész és Lángi József restaurátor helyszíni vizsgálatokat végzett.

E munka kapcsán tárták fel a tudományos szempontból nagy jelentőségű leletet, egy háromsoros rovásírási feliratot, mely a jövőben bizonyára számos ponton hozzájárul a korábban már ismert homoródkarácsonyfalvi és másol feltárt rovásfeliratok értékeléséhez.

| Fotó: Furu Árpád

Ahogy minden ehhez hasonló művészettörténeti és régészeti lelet esetében, a tudományos kutatás etikai követelményeinek megfelelően, az eredmények feldolgozását az egyház elsőként a kutatásban illetékes szakmai csapattól várja.

Adománygyűjtési felhívás

A Magyar Unitárius Egyház főhatósága részéről adományozási felhívással fordulunk egyházközségeinkhez, tanintézeteinkhez, egyháztársadalmi és szakmai szervezeteinkhez, továbbá minden adakozó szándékú személyhez. **A gyűjtés célja a Kovásznai Unitárius Leányegyházközség támogatása gyülekezeti központ kialakításában.**

A Kovásznai Unitárius Leányegyházközség története 1887 januárjában indult Csutak Ferenc lelkes kezdeményezésével, aki néhány társával írásbeli kéréssel fordul Ferencz József püspökhöz, melyben az unitárius vallásra való áttérésüket és a közösség egyházközséggé nyilvánítását kérték. Hosszú időnek kellett eltelnie, míg a szándék megvalósult, amely kitarításuknak, lelkesedésüknek, áldozatvállalásuknak köszönhető. Az alapítókéhoz hasonló lelkesedés, kitartás és elszántság jellemzi a gyülekezet jelenlegi 46 tagját is. Olyan ingatlant találtak Kovásznán, amely alkalmas istentiszteletek és egyéb gyülekezeti események tartására, továbbá táborok helyszínéül és szálláshelyként is szolgálhat a városba érkező turisták számára.

A leányegyházközség szándéka az ingatlan megvásárlása. Az 1906-ban épült ház egy 1959 m²-es területen fekszik, alapterülete 142

m². A lakóházhoz egy nyári konyha, csűr, szín és fásszín is tartozik. A célösszeg 63 000 euró, aminek közel felét az egyházközségnek – adománygyűjtési események által és lelkes támogatóknak köszönhetően – már sikerült összegyűjtenie.

A gyülekezet ingatlanvásárlási terveinek támogatása érdekében az Egyházi Képviselő Tanács Elnöksége – a folyó év december 4-i ülésén – célirányos egyetemes egyházi gyűjtés meghirdetését rendelte el.

A pénzadományok célba juttatását 2025. április 30-ig várjuk. A készpénzadományokat a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség lelkeszi hivatalába kérjük eljuttatni, a banki utalásokhoz pedig az alábbi bankszámlaszám áll rendelkezésre (megjegyzésben fontos feltüntetni: *Kovászna*):

RO89 BRDE 150S V015 7120 1500

A számlatulajdonos román megnevezése: Parohia Unitariană Sfântu Gheorghe, adónyilvántartási száma: 11146800.

Az adományozással kapcsolatban felmerülő kérdésekkel forduljanak Péterfi Ágnes helybeli lelkeszhez a 0756 777 899 telefonszámon vagy a sepsiszentgyorgyiunitarius@gmail.com elektronikus postacímen.

Legyen Ön is előfizető!

Amennyiben szeretné, hogy önhöz is eljusson a megújult *Unitárius Közlöny*, jelezze kérését a területileg illetékes lelkeszi hivatalban 2025. február 1-ig.

Barangoló Isten országában

SZOMBATFALVI ETELKA

Kedves Gyermekek!

Az új év mindig csupa izgalommal teli. Ha a reményt kilóban lehetne mérni, mint a szaloncukrot, és ha statisztikát néznénk róla, ahol hónap-

ról hónapra látjuk az eredményeket, akkor szinte biztos, hogy a januári hónap kiemelkedne a többiek közül. Ez természetes és érthető, hiszen többnyire minden kezdet magában hordozza a reményteli bizakodást.

A karácsonyi időszak január 6-án, Vízkereszt ünnepével ér véget. Azonban a téli hónapokból javában hátra van még. Jézus reménnyel teli szívvel-lélekkel tudott élni és hinni Istenben. Nem csupán új évek kezdetén, hanem nap mint nap. Mindezt tanítása és élete bizonyítja számunkra. Kívánom, hogy legyen szép, élményekkel és tanulságokkal teli évetek!

Újévi ígéreteim

- ♥ _____
- ♥ _____
- ♥ _____
- ♥ _____
- ♥ _____
- ♥ _____
- ♥ _____
- ♥ _____
- ♥ _____

Feladat

Újévi ígéret Istennek. Az imádkozás csendes perceire hív ez a feladat, majd egy kis kreativitásra. Gondolkodj el azon, hogy így, az év kezdetén, milyen ígéreteket tehetnél Istennek? Azért, hogy ne csupán egy ima erejéig fogalmazd meg csak ezt, arra kérek rajzold le, készíts valamilyen emlékeztetőt, és helyezd el ott, ahol mindennap látva eszedbe jutnak az Istennek tett ígéreteid.

<p>Újévköszöntő</p> <p>E hónapban tölti 80. születésnapját Ferenczes István Kossuth-díjas költő. Újévköszöntőjének sorai a megfejtésben olvashatók!</p>	Ezer ... török A Duna partjai!			Illetékgyűjtő hivatal irodája	Szimbólum Idegen Katalin		Tan- mese- szerep- lői!		Félelmet érző, ije- dős sze- mélyek
	2. sor								
	Támadás lényege!				3. sor				E
	Írás- esztéta Faék- szilánk!				Becézett orvos				
Leves	Lopja ... (henyél)						Hevül a köze- pén!		
4. sor	Széna- halom								
			T ,				S	-..., -én Beosz- tom az ... (tervezek)	
Bikafej! Dán, be- lizei au- tójelzés	Szándé- kozni				Divatos- ság, izlés Üres vagon!				
	1. sor			Bazalt- darab! Frizura- rögzítő	Megóv Az egyik igekötő			Hajszál! Ellenben	
Hawaii egyik szigete				Szűkö- sen élő Kissé lá- táshibás!					
							E közeli dolog Május, ..., július		,
Semmit- tevéssel időt eltölt Ipszilón	Év (német) Índítéka		,		Megke- vert tej! Járda- szélek!			Kútba került! Elámulni kezd!	
Tárgy Író (Mór) Hajcihő része!					Birkából fejik Római 2000				
				Mesebeli törpe Focilab- dát kezel				Alá Zavaro- san ösz- szehord	
					Parázs- lás Némileg habzsol!				
Szinte Másod- perc jele	Páratlan kötél! Belgrád lakója			Gabona- növény Ahhoz hasonló			!	Rizs- szem! 100 m ²	
Zsir- adag!		Papírra jegyezné	A				Akadály ... Nem abba		
Felfedezi a végén!				Kicsit túlsodor! Utóirat- ban van!		Jane ... (C.Brontë) A maffia tagjai!			
Lábairól a földre dől, hull					Domb- vidéken található! A j párja			Félne! Ródiium vegyjele	
				Hosszú nyelű vá- gőfegyver Árucikk!					
Ki lehet ... (elvi- selhető)	D								Ő ,

JANUÁR

2025 a küldetés éve

Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek. (Mt 11,28)

Ma semmi sem igazi. Nemcsak a képek filteresek, hanem az élet is az. Véleményvezérek próbálnak befolyásolni, de hófehér fogsoruk mögül kikandikál a sekélyesség. Mindent átsző a piac, a marketing. Fogyassz, légy tökéletes, kend magadra, edd meg, vedd meg, enélkül senki vagy! Mi pedig okostelefonjaink színes képernyője előtt válunk egyre szürkébbé, fáradtabbá. Már semmit sem hiszünk, csak forgunk-forgunk körbe. Pályára álltunk, aminek nincs kezdete vagy vége, csak egyre gyorsuló sebessége. Születsz, fogyasztasz, termelsz, fogyasztasz, meghalsz. Csak körbe-körbe.

Van kiút? Jézus szerint van. Ő pont minket, a fáradtakat, a hinni nem tudókat hívja. Elindul egy ösvényen, s int, hogy kövessük. Ide nem kell túrabot, felszerelés, pénz, filter, sőt épp az álarcot kellene otthon hagyni. Az út hitelességet, értelmet, célt kínál. Csak egyet kell tenni, tanítványa válni, s járni az utat, amit a Mester jár.

| RÁCZ NORBERT ZSOLT